

# JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

# MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

Commissie van Redactie:

Dr. W. F. BAX (Amsterdam),

Dr. H. ENNO VAN GELDER (Voorburg).

Dr. J. W. A. VAN HENGEL (Utrecht),

Dr. J. H. JONGKEES (Bussum).

Dr. A. N. ZADOKS-JOSEPHUS JITTA (Amsterdam).



XXXVI 1949,

TWEEDE GEDEELTE.

AMSTERDAM

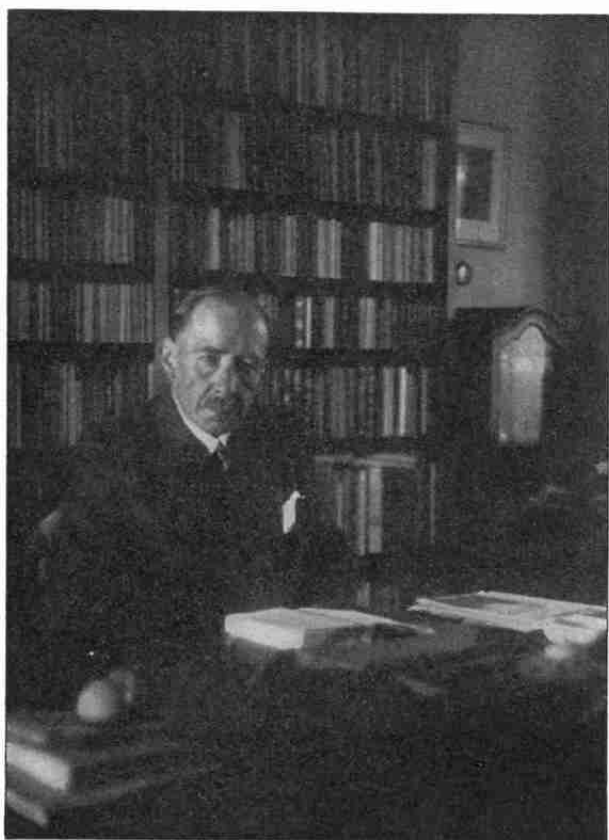
UITGAVE VAN HET GENOOTSCHAP

1949

## IN MEMORIAM Mr. J. VAN KUYK

Op het leven van Mr Jan van Kuyk hebben zijn opleiding als jurist en zijn jarenlange werkzaamheid als advocaat een stempel gedrukt, welke onveranderd bleef, toen zijn werkkring werd gewijzigd en hij de overstelpende drukte van het bekende cassatiekantoor verwisselde voor de stilte en de rust van het penningkabinet. Het onvermoeide, drukke bezig zijn, de slagvaardigheid en de logica, welke zoo'n voorname rol speelden in de eerste en langste periode van zijn leven, hebben hem nooit verlaten bij de zuiver wetenschappelijke arbeid, die in langzaam tempo pleegt te geschieden, in het tweede, helaas te korte tijdsbestek, dat aan de numismatiek is gewijd. De dynamische kracht, bij Van Kuyk gecombineerd met een diep wetenschappelijken aanleg, heeft op numismatisch gebied tot bijzondere resultaten geleid. In 1934 werd zijn belangstelling op dit terrein, tot dien tijd voor de meesten verborgen, openlijk bekend door zijn lidmaatschap van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde. Op de vergaderingen trad hij weldra op den voorgrond, zoodat in 1942 op hem de keuze viel, als penningmeester in het bestuur te treden. In 1946 werd hem het redacteurschap van het Jaarboek toevertrouwd. Hoe goed deze keuze is geweest, blijkt niet alleen uit de belangrijke bijdragen van zijn hand, maar evenzeer uit de algemeene stijging van het peil, waarop de verschillende artikelen stonden.

Hoe oud Van Kuyk's feitelijke belangstelling voor de numismatiek was, kan ik niet precies zeggen, maar dat zij heel oud moet zijn, staat wel vast door de omvangrijkheid van zijn uitgelezen verzameling. Verreweg het belangrijkste deel vormen de reeksen Fransche munten, aanvangend met Frans I en eindigend met Napoleon. Uiterst zeldzame exemplaren zijn hier met even groote energie als kennis van zaken bijeengebracht. De verzameling kan



een vergelijking met de beste Fransche collecties doorstaan. Zij bestaat verder uit Nederlandsche penningen, o.a. spotpenningen, aansluitend bij een studie over spotprenten, welke hij het licht deed zien, en uit munten uit den tijd der Bataafsche Republiek.

Toen in 1945 de betrekking van Directeur van het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen open viel, was het een daad van wijs beleid van de regeering een verzamelaar en kenner van het formaat van Van Kuyk eerst tot waarnemend directeur, met ingang van 1 Januari 1946 tot directeur te benoemen. De arbeid, daar door hem verricht onder de moeilijkste omstandigheden en onder den last van zijn steeds verergerende kwaal, was enorm. Reeds in 1946 publiceerde hij zijn Geschiedenis van het kabinet. Eind 1947 werd de catalogus van de middeleeuwsche munten voltooid, naar aanleiding waarvan enkele artikelen van zijn hand in het Jaarboek zijn verschenen. In 1948 werd uitgegeven: De Penningen en het Geld van den 80-jarigen oorlog, ter gelegenheid van de tentoonstelling te Delft. Met het bestudeeren en catalogisèeren van de Nederlandsche jetons werd een aanvang gemaakt, als gevolg waarvan in het jaarboek 1949 de catalogus van de jetons der Rekenkamers verschijnt.

Ten slotte brengen wij in herinnering het aandeel, dat Van Kuyk heeft gehad in de organisatie van de Numismatische Tentoonstelling in 1946 en in de samenstelling van den catalogus hiervan, waardoor de algemeene belangstelling voor de numismatiek zonder twijfel is toegenomen. Hij wenschte, dat deze catalogus zou worden een boekwerk van blijvende waarde en heeft daarom ook hier, evenals in al zijn geschriften, nauwkeurig op taal en stijl gelet, zorgvuldig gewikt en gewogen, wat hij neerschreef, waardoor hij nooit verviel in de vluchtigheid, zooveel wetenschappelijk bedoelde geschriften van thans eigen.

Oprecht vriend, loyaal tegenstander, onpartijdig beoordeelaar, stond Van Kuyk in hoog aanzien bij allen, die met hem in aanraking kwamen. Het Koninklijk Genootschap voor Munt- en Penningkunde zal hem steeds in dankbaarheid gedenken.

Mr J. W. FREDERIKS

PUBLICATIES OP NUMISMATISCH GEBIED VAN  
Mr. J. VAN KUYK

Fouten op munten.

*Jaarboek XXIV* (1937), blz. 38—42.

Bespreking van: † Eugène Demole et † William Wavre, *Histoire monétaire de Neuchâtel*, 1939.

*Jaarboek XXVI* (1939), blz. 165—171.

Bespreking van: Dietrich W. H. Schwarz, *Münz- und Geldgeschichte Zürichs im Mittelalter*, 1940.

*Jaarboek XXVII* (1940), blz. 137—145.

*Geschiedenis van het Koninklijk Kabinet van munten, penningen en gesneden steenen te 's-Gravenhage.*

's-Gravenhage, Algemeene Landsdrukkerij, 1946, 96 blz., 5 platen.  
*Catalogus van de Numismatische tentoonstelling ter herdenking van het 50-jarig bestaan van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde gevestigd te Amsterdam, in het Rijksmuseum te Amsterdam 13 Juli—1 September 1946* (uitgave van het Genootschap, 1946).

II Overzicht van het Europeesche goudgeld, blz. 26—50.

IV Bijzondere verzamelingen, blz. 86—88.

V Nieuwere Penningkunst, blz. 191—197.

Zilver van den Prins naar de Munt (1794).

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 34—37.

Spotpenningen. Aan Prof. Dr. W. Martin, Oud-Directeur van het Mauritshuis, te 's-Gravenhage, bij zijn 70sten verjaardag.

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 44—65.

Gedenkpenningen van het huwelijk van Prins Willem V en Wilhelmina van Pruisen.

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 67—69; blz. 152.  
Aanwinsten van het Koninklijk Penningkabinet.

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 73—76.

Bespreking van: Herbert E. Ives, *Foreign imitations of the English Noble*, 1941; Jocelyn M. C. Toynbee, *Roman Medallions*, 1944; Victor Tourneur, *Initiation à la numismatique*, 1945; Jacques

Schulman, *Handboek van de Nederlandsche munten van 1795—1945*, 1946.

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 76—77.

Numismatische tentoonstelling ter herdenking van het 50-jarig bestaan van het Genootschap.

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 78.

Vuurijzers. Aanvang van de Nederlandsche muntéénheid.

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 79—96 (met afb.).

Nederlandsche munt- en penningverzamelaars. Eenige nieuwe gegevens.

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 111—116.

Muntvondst te Elst (1947).

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), ble. 137—138.

Muntvondst te Sneek (1947).

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 144—150.

Bespreking van: Hans Reinhart, *Basler Münzsammler*, 1946; Mr. J. W. Frederiks, *Penningen*, 1947; *Zeven eeuwen Amsterdam*, deel II, 1947.

*Jaarboek XXXIII—XXXIV* (1946—7), blz. 153—154.

*De penningen en het geld van den Tachtigjarigen oorlog ('s-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1948).*

De penningen, blz. 1—10.

Het geld, II, 1 Het plakkaat van 1573, blz. 19—23; III De noodmunten, blz. 39—42.

*Vrede van Munster 1648—1948; Catalogus van de herdenkingstentoonstelling in het Stedelijk Museum „Het Prinsenhof” te Delft, 5 Juni—1 October 1948.*

Penningen en munten, blz. 33—60.

De eerste vorstenportretten op munten.

*Jaarboek XXXV* (1948), blz. 65—68 (5 platen).

De Gheyns penning op den slag bij Nieuwpoort.

*Jaarboek XXXV* (1948), blz. 88—94 (3 platen).

Numismatiek op tentoonstellingen in 1948.

*Jaarboek XXXV* (1948), blz. 110—114.

Bespreking van: August Loehr, *Oesterreichische Geldgeschichte*,

1946; Eduard Holzmaier, *Münzkunst in Oesterreich*, 1948; Sir John Craig, *Newton at the Mint*, 1946.

*Jaarboek XXXV* (1948), blz. 114—115; 120—121.

Gouden jeton van 1604.

*Jaarboek XXXV* (1948), blz. 122—123 (met afb.).

Bespreking van: Gerda Bruns, *Staatskameen des 4. Jahrhunderts nach Christi Geburt*, 1948; Dr. J. H. Kernkamp, *Inventaris der familiepapieren Meerman, van Westreenen, Dierchens en van Damme aanwezig in het Museum Meermanno-Westreenianum*, 1948.

*Jaarboek XXXVI* (1949), blz. 104.

Een in steen gesneden zegelstempel van de Hollandsche Rekenkamer.

*Oud-Holland, Tweemaandelijksch Tijdschrift voor Nederlandsche Kunstgeschiedenis*, LXIV (1949), blz. 56—64 (2 platen).

Jetons van de Nederlandsche rekenkamers in het Koninklijk Penningkabinet (Inleiding en catalogus). I De Middeleeuwen. II De zestiende eeuw.

*Jaarboek XXXVI* (1949), blz. 1—34; 111—147 (9 platen).

Dubbele stuivers en stuivers van Philips den Schoone en Karel V.

*Jaarboek XXXVI* (1949), blz. 79—87 (met afb.).

Muntslag van Karel V te Kampen.

*Jaarboek XXXVI* (1949), blz. 88—92.

De Amsterdamsche penning van Lutma op den vrede van Munster.

*Jaarboek XXXVI* (1949), blz. 161—165.

Koninklijk Kabinet van munten, penningen en gesneden stenen.

Verslag van de directeur over de jaren 1944/5, 1946, 1947, 1948.

*Verlagen van 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst*, 1944/5, blz. 73—82; 1946, blz. 54—60; 1947, blz. 53—60 (met afb.); 1948, ter perse.